

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/336/2021
Identifikačné číslo spisu:	1213219556
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1213219556.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S.. H. Š., K., narodená XX.XX.XXXX, G., Č. č. XX/C, 2/ I. E., narodená XX.X.XXXX, G., N. č. X, 3/ F.. Z. H., narodený XX.X.XXXX, G., N. č. X, 4/ F.. F. H., narodená XX.X.XXXX, G., N. č. X, 5/ I. N., narodený XX.X.XXXX, G., S. č. XX, 6/ F. N., narodená XX.X.XXXX, G., S. č. XX, 7/ Z. H., narodená X.X.XXXX, G., K. č. XXXX/X, 8/ G. H., narodený XX.XX.XXXX, G., N. X, 9/ S.. H. H., narodená X.X.XXXX, G., N. X, 10/ X. A., narodený XX.X.XXXX, S., Š. XX, 11/ F.. A. A., narodená XX.X.XXXX, S., Š. XX, 12/ D. K., narodená X.X.XXXX, G., H. X/A, 13/ F.. V. H., narodený XX.X.XXXX, G., V. XXX, 14/ M. H., narodená XX.X.XXXX, G., V. XXX, 15/ Q. H., narodený XX.X.XXXX, G., Č. XX/E, 16/ F.. G. Š., narodený XX.X.XXXX, G., N. XXXX/X, 17/ F.. M. A., narodená XX.X.XXXX, X., V.G. F., 18/ K. Y., narodená X.XX.XXXX, G., K. XX, všetci zastúpení PUKAJ, advokátska kancelária s. r. o, Dolný Kubín, Hviezdoslavovo námestie č. 1661, proti žalovaným 1/ S. N., narodený X.X.XXXX, G., Č. XX/A, 2/ F.. S. O., narodený XX.X.XXXX, G., K. č. XX, 3/ F.. N. O., narodená XX.X.XXXX, G., K. č. XX, 4/ F.. Z. N., narodený XX.X.XXXX, 5/ F.. M. N., narodená XX.X.XXXX, 6/ F.. O. N., narodená 2.XX.XXXX, žalovaní 4/ až 6/ bytom G., Č. č. XX, 7/ S. V., narodená XX.X.XXXX, H., XX O. N.. Y., 8/ S. X., narodený X.X.XXXX, V., ul. X. S. č. XXX, 9/ I. X. V., narodená XX.X.XXXX, G., Č. XX, 10/ S. Š., narodená X.XX.XXXX, G., H. XXX, 11/ F.. F. S., narodená X.X.XXXX, G., Č. č. XX/A, 12/ F. Z., narodený XX.X.XXXX, G., V. č. XX, 13/ I. Z., narodená X.X.XXXX, G., K. č. XX, 14/ H. U., narodená XX.XX.XXXX, G., E. X, 15/ K. S., narodený XX.X.XXXX, G., Č. č. XB, 16/ Q. S., narodená XX.XX.XXXX, G., Č. č. XB, žalovaní 1/ až 6/, 8/ až 16/ zastúpení advokátom Mgr. Zdenkom Nováčekom, advokát konajúci v mene advokátskej kancelárie A.K. JUDr. NOVÁČKOVÁ s.r.o., Bratislava, Mandľová 28, 17/ F.. L. H., narodená X.X.XXXX, G. - V., 18/ V. V., narodený XX.XX.XXXX, H., XXX S., O.. U., Q., 19/ K. V., narodený XX.XX.XXXX, H., XX O. N.. Y., o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava II teraz Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 58C/124/2013, o dovolaní žalovaných 1/-17/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. októbra 2019 sp. zn. 6Co/222/2019, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 18/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením zo 16. júla 2019 č. k. 58C/124/2013-692, zamietol návrh žalobcov na zrušenie rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 30. januára 2018 č. k. 58C/124/2013-539, ktorým súd o žalobe rozhodol podľa § 278 písm. a), b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že rozsudkom z 30. januára 2018 č. k. 58C/124/2013-539 žalobu zamietol, pričom takto rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcov v zmysle § 278 písm. a), b) CSP, pretože mal za to, že boli splnené všetky zákonné podmienky pre vydanie takéhoto rozhodnutia.

1.1. Ďalej súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia uviedol: „Právny zástupca žalobcov svojím podaním doučeným súdu dňa 8. 3. 2018 podal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a to z dôvodu existencie objektívnych dôvodov, ktoré znemožnili dostaviť sa na pojednávanie včas. Právny zástupca bol predvolaný na pojednávanie, ktoré sa malo konať dňa 30. 1. 2018. Na pojednávanie sa dostal neskoro a to aj napriek tomu, že mal dostatočnú časovú rezervu. Právny zástupca žalobcov uviedol, že cestou z Q. do G., na diaľnici v smere do G., v oblasti G. bola dopravná nehoda, zrážka troch osobných áut. Zdržanie na diaľnici bolo viac ako hodinové. Pred vstupom do G. sa vytvorila kolóna, ktorá spôsobila meškanie okolo tridsiatich minút. Do pojednávacej miestnosti sa dostavil, keď sa podpisovali zápisnice. Na potvrdenie svojich tvrdení požiadal diaľničnú políciu. Tá telefonicky potvrdila dopravnú nehodu, avšak nevydali potrebné potvrdenie a odkázali ho na Krajské riaditeľstvo. Krajské riaditeľstvo uviedlo, že nie je možné takéto potvrdenie vydať. Právny zástupca nezapríčinil dopravnú nehodu, ale aj napriek veľkému úsiliu sa mu kvôli dopravnej nehode nepodarilo dostaviť na pojednávanie včas. Súd o návrhu žalobcov rozhodol uznesením zo dňa 17. 8. 2018, č. k. 58C/124/2013-566, ktorým zamietol návrh žalobcov na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 58C/124/2013-539 zo dňa 30. 1. 2018. Voči uvedenému uzneseniu podali žalobcovia odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 18. 12. 2018, č. k. 6Co/276/2018-630, ktorým napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení uložil súdu prvej inštancie preskúmať včasnosť podania návrhu, nakoľko odvolací súd vyhodnotil, že súd prvej inštancie rozhodol predčasne bez vyporiadania sa s okamihom, kedy sa právny zástupca žalobcov dozvedel o rozsudku pre zmeškanie. V prípade ak súd opätovne vyhodnotí, že návrh na zrušenie bol podaný včas, tak si vyžiada od príslušného dopravného inšpektorátu informáciu o tom, či došlo k uvedenej dopravnej nehode v daný deň a nanovo vyhodnotí či išlo o ospravedlniteľný dôvod neúčasti právneho zástupcu žalobcov na pojednávaní i s vyhodnotením toho, prečo zamestnanec právneho zástupcu žalobcov nekontaktoval súd s oznámením o neúčasti na pojednávaní e-mailom. Po uvedenom zrušení uznesenia bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu žalovaných v 1. - 17. rade, v ktorom sa uvádza, že právny zástupca žalobcu sa dostavil dňa 30. 1. 2018 do pojednávacej miestnosti v čase podpisovania zápisnice s rozsudkom pre zmeškanie, čím jeho následné písomné doručenie 20. 2. 2018 nepredstavovalo pre právneho zástupcu žalobcu žiadnu novú skutočnosť. Právny zástupca žalobcu sa pri vstupe do pojednávacej miestnosti spýtal, že ako dopadli. Následne bol žalovaný aj súdom informovaný o rozsudku pre zmeškanie, pričom právny zástupca žalobcov začal poukazovať na zle poznačený termín. Preto sa žalovaný domnieva, že dopravná nehoda nebola skutočným dôvodom zmeškania nariadeného pojednávania. Súd spísal úradný záznam so zamestnankyňou Okresného súdu Bratislava II S. G., zapisovateľkou na pojednávaní konanom dňa 30. 1. 2018, ktorá uviedla, že dňa 30. 1. 2018 sa právny zástupca žalobcov dostavil do pojednávacej miestnosti v čase, keď bol rozsudok pre zmeškanie vyhlásený a podpisovala sa zápisnica. Právny zástupca bol informovaný o vyhlásení rozsudku pre zmeškanie dňa 30. 1. 2018. Zákonná sudkyňa sa k tomuto tvrdeniu v celom rozsahu pripája.“

1.2. Tieto uvedené skutočnosti súd prvej inštancie vyhodnotil tak, že žalobcovia podali návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie oneskorene. V tejto súvislosti súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol: „Súd má na základe tvrdenia právneho zástupcu žalovaných a vyhlásenie zamestnankyne Okresného súdu Bratislava II S. G. za preukázané, že právny zástupca žalobcov sa dozvedel o rozsudku pre zmeškanie dňa 30. 1. 2018 po vstupe do pojednávacej miestnosti v čase podpisovania zápisnice z pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Návrh na zrušenie je potrebné podať v lehote 15 dní od kedy sa subjekt subjektívne o rozsudku pre zmeškanie dozvie, teda táto skutočnosť nemusí byť totožná s okamihom doručenia. Na základe zhodného tvrdenia

právneho zástupcu žalovaných a zamestnankyne tunajšieho súdu, že právny zástupca žalobcu bol informovaný o rozsudku pre zmeškanie dňa 30. 1. 2018, nasledujúci deň mu začala plynúť lehota, ktorá skončila dňa 14. 2. 2018. Návrh na zrušenie bol daný na poštovú prepravu až dňa 6. 3. 2018, teda žalobcovia podali návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie oneskorene.“ S poukazom na tieto závery súd prvej inštancie napadnutým uznesením návrh žalobcov na zrušenie predmetného rozsudku pre zmeškanie žalobcov zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením zo 7. októbra 2019 sp. zn. 6Co/222/2019 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Odvolací súd bol toho názoru, že z § 281 ods. 2 CSP možno vyvodiť, že 15 - dňová lehota na podanie návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku začne žalobcovi plynúť až momentom doručenia písomného vyhotovenia rozsudku. Argumentom v prospech tohto názoru odvolacieho súdu je to, že vo vete za bodkočiarkou tohto zákonného ustanovenia zákonodarca uložil súdu povinnosť poučiť žalobcu v rozsudku pre zmeškanie o možnosti podať návrh na zrušenie kontumačného rozsudku. Teda nepostačuje, ak je takéto poučenie súčasťou poučenia obsiahnutého v predvolaní strany, resp. jej zástupcu na pojednávanie. Okrem toho, je logické, že žalobca musí mať možnosť z písomného odôvodnenia rozsudku pre zmeškanie zistiť, akou argumentáciou podoprel súd svoj záver o tom, že sú splnené podmienky pre vydanie kontumačného rozsudku, aby mohol posúdiť, či podá návrh na zrušenie kontumačného rozsudku v zmysle § 281 ods. 1 CSP.

2.2. Pätnásťdňová lehota na podanie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcov teda začala žalobcom plynúť až momentom doručenia tohto rozsudku ich právnomu zástupcovi. Z elektronickej doručenky na č. l. 542 vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie pre zmeškanie z 30. januára 2018 č. k. 58C/124/2013-539 bol právnomu zástupcovi žalobcov doručený 20. februára 2018. Pätnásťdňová lehota na podanie návrhu na zrušenie tohto rozsudku začala žalobcom plynúť 21. februára 2018 a uplynula 7. marca 2018, ktorý pripadol na stredu. Ako vyplýva z doručenky na č. l. 546 žalobcovia podali návrh na zrušenie kontumačného rozsudku na poštovú prepravu 6. marca 2018, teda včas - pred uplynutím zákonnej 15 - dňovej lehoty.

2.3. K samotnému rozsudku pre zmeškanie z 30. januára 2018 č. k. 58C/124/2013-539 mal odvolací súd zásadnú výhradu spočívajúcu v tom, že súd prvej inštancie takto rozhodol po viac ako 5 rokoch trvania sporu (žaloba bola podaná na súd prvej inštancie 28. júna 2013) bez toho, aby v predmetnej právnej veci vykonal akékoľvek dokazovanie. Okrem toho, zo spisu vyplýva, že okrem neúčasti na pojednávaní 30. januára 2018 nie je možné vytknúť právnomu zástupcovi žalobcov žiadnu procesnú nečinnosť. Za tohto stavu bol odvolací súd toho názoru, že rozhodnutie predmetnej veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcov je arbitrárne a ide o neprípustný formalistický postup súdu prvej inštancie, ktorý je v zásade protiústavný. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že účelom rozsudku pre zmeškanie žalobcu v zmysle § 278 CSP je sankcionovanie procesnej pasivity žalobcu. Podľa čl. 3 Základných princípov CSP výklad jeho ustanovení musí byť v súlade s Ústavou SR a s princípmi, na ktorých tento kódex spočíva. Jednotlivé ustanovenia Civilného sporového poriadku teda nemožno vykladať izolovane a bez zohľadnenia doterajšieho procesného postupu sporových strán.

2.4. Súd prvej inštancie tým, že návrh na zrušenie kontumačného rozsudku zamietol z dôvodu jeho podania po uplynutí zákonnej lehoty, hoci tento návrh žalobcovia podali včas, porušil právo žalobcov na spravodlivý proces a tento nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd dodal, že si bol vedomý toho, že rozhodnutie súdu prvej inštancie už bolo raz zrušené a že teda sa uplatňuje zásada obsiahnutá v § 390 CSP. Odvolací súd bol však toho názoru, že vo veci nemohol sám rozhodnúť. Súd prvej inštancie sa totiž v napadnutom uznesení nezaoberal vecne tým, či tu je alebo nie je ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý zmeškal právny zástupca žalobcov pojednávanie stanovené na termín 30. januára 2018, ale návrh na zrušenie kontumačného rozsudku zamietol výlučne z dôvodu jeho oneskoreného podania. Ak by za tohto stavu odvolací súd sám vo veci meritórne rozhodol (t. j. sám by posúdil, či tu je alebo nie je ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý právny zástupca žalobcov zmeškal pojednávanie), porušil by zásahu dvojínštančnosti občianskeho súdneho konania. Okrem toho, odvolací súd je súdom, ktorý preskúmava správnosť prvoinštančných rozsudkov. V prejednávanej veci však odvolací súd nemá čo preskúmavať, pretože súd prvej inštancie sa v napadnutom uznesení k dôvodnosti samotného návrhu na zrušenie kontumačného

rozsudku nevyjadril.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní : ..., podľa § 420 písm. e) a f) CSP, a to jednak pre (i) prekvapivosť a svojvôľu výkladu/popretia počiatku lehoty podľa § 281 ods. 2 CSP a s tým spojené aj (ii) nevyporiadanie sa s odvolacou argumentáciou žalovaných, tak aj pre (iii) porušenie kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov v prospech žalobcov, za súčasného (iv) porušenia aj § 390 CSP/dvojinštančnosti konania, či aj pre (v) nesprávne obsadený odvolací senát; čím žalovaní žiadajú napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie; keď aj s poukazom na §§ 391/357/419 CSP vôbec jediným prostriedkom nápravy v prospech žalovaných tu už môže byť jedine toto dovolanie. Žalovaní súčasne žiadajú priznať im aj náhradu trov dovolacieho konania.“

4. Žalobcovia sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c) CSP).

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolaním napadli výrok rozhodnutia, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V dovolaní namietali, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 420 písm. e), f) CSP.

10. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Dovolací súd zastáva názor, že (kasačné, procesné) uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej.

Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/99/2017, 3Cdo/236/2016, 8Cdo/130/2017, 4Cdo/189/2020).

11. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

12. Treba zdôrazniť, že samotná povaha zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie otvára sporovým stranám možnosť v pokračujúcom spore uplatniť všetky svoje procesné práva, vrátane práv na využitie riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

13. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 Civilného sporového poriadku prípustné; nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

14. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaných podľa uvedeného prípustné nie je, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho podľa § 447 písm. c) CSP odmietol bez toho, aby sa ním zaoberal.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.